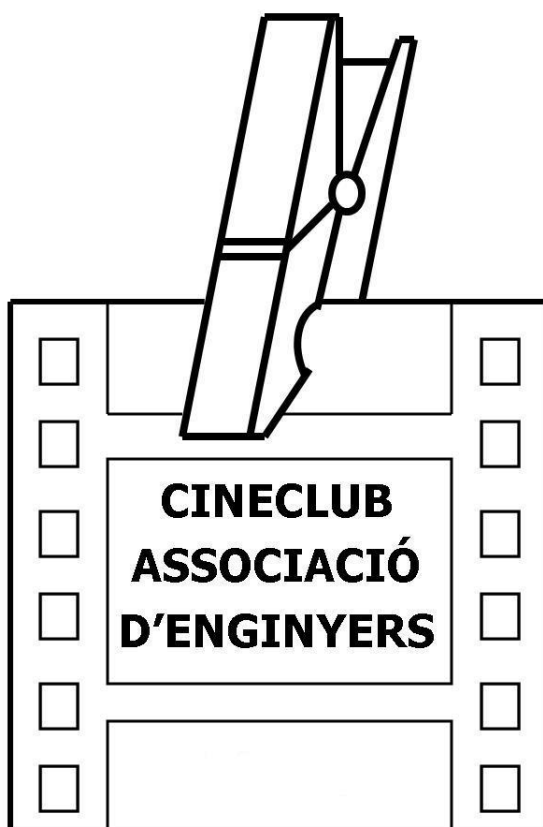

Associació / Col·legi

COMISSIÓ DE CULTURA

28 “PERSONATGES”: 1982-2010

La nostra proposta partia de la idea de dedicar un llibre, un vídeo i una sessió a una persona (o a un grup) que d'alguna manera estiguessin vinculats al món del cinema (per extensió, a la imatge) i que desenvolupessin la seva activitat en d'altres parcel·les de la cultura. Volíem fer un treball d'aportació de documentació sobre el personatge, per la qual cosa calia que no hi hagués una abundant producció escrita sobre la seva vida i/o obra. I, naturalment, que ens captivessin, doncs "conviuríem" amb ell durant prou mesos. Aquella "presència de la imatge" que reclamàvem com a característica necessària, no ens ha fet renunciar a personatges que ens interessaven molt.

En síntesi, aquest projecte el podríem resumir així: El llibre consta d'una llarga entrevista (on es fa una panoràmica sobre la trajectòria del personatge/grup i es reflexiona sobre la seva pràctica artística i el seu entorn), textos nostres i d'altres persones properes a la seva tasca (un recull prou ampli i d'accés difícil, procedent de revistes minoritàries o desaparegudes, de diaris, catàlegs...), una documentació estimable (bibliografia, filmografia...) i un capítol de fotografies. Resulten unes 130 pàgines (mes unes 30 de fotografies) i se'n fa una edició d'uns 1.000 exemplars.

El documental és una reflexió audiovisual, paral·lela a la del llibre. El seu format és divers, depenent molt del personatge/grup, de la seva pràctica cultural. Però mai és una simple entrevista amb imatges. Intenta sintetitzar, més que globalitzar. Potser no hi és tot el personatge, però sí és el personatge. Ens fa gràcia pensar que és una mena de tràiler sobre ell. Algun dels primers anys no vàrem poder-lo fer per aquelles desgràcies dels pressupostos. Són enregistrats en format professional i, en general, tenen una durada aproximada d'uns 20 minuts. De tots els produïts hi ha dipositada una còpia (en format Betacam digital) a la Filмотeca de la Generalitat.

La sessió és preferentment el moment en que presentem el llibre i el vídeo als nostres companys del Col·legi/Associació, a la premsa i als interessats en general sobre el personatge escollit. El seu format és també divers. Projectem d'altres vídeos o pel·lícules i, si és el cas, el personatge/grup fa una actuació (musical, teatral...). També podem fer una exposició (fotografies, cartells...), i el mateix personatge o un estudiós de la seva obra fer una dissertació... I ens hem acostumat que s'escaigui mitjan desembre.

RESUM GENERAL

Hem fet 34 sessions, 28 llibres, 27 vídeos. Corresponen a les temàtiques:

Art

Eugènia Balcells (Any 21)
Joan Gardy Artigas (Any 24)

Cinema

J.L. Guerin (Any 3)
Cinema/Teatre (Any 2)
Llorenç Soler (Any 15)
Miquel Porter Moix (Any 19)
Joaquín Jordá (Any 20)
Antoni Padrós (Any 23)
Julieta Serrano (Any 26)

Cultura en general

Francesc Vicens (Any 22)

Dansa

Cesc Gelabert (Any 9)

Fotografia

Eduardo Momeñe (Any 3)
Francesc Català-Roca (Any 8)
Leopoldo Pomés (Any 13)

Literatura

Raúl Ruíz (Any 7)
Joan Perucho (Any 10)
Josep Palau i Fabre (Any 12)
Josep Maria Carandell (Any 18)
Marta Pessarrodona (Any 25)
Joan Margarit (Any 27)

Música

Carles Santos (Any 1)
Joan Guinjoan (Any 16)
J.M. Mestres Quadreny (Any 28)

Periodisme

Joan de Sagarra (Any 14)

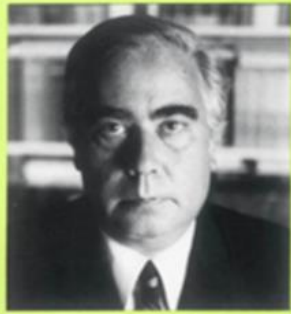
Teatre

Albert Vidal (Any 4)
La Claca (Any 5)
Rocamora (Any 6)
Amenós - Prunés (Any 11)

Els documentals són:

"Finestra Santos"	11 min. (Any 1)
"Conferència sobre el reciclatge dels residus urbans"	18 min. (Any 4)
"Trayler Rocamora"	12 min. (Any 6)
"Raúl Ruíz"	15 min. (Any 7)
"Àlbum Raúl Ruíz"	18 min. (Any 7)
"Tres mirades sobre Raúl Ruíz"	30 min. (Any 7)
"Francesc Català-Roca: Apunts"	14 min. (Any 8)
"Cesc Gelabert: Solos"	15 min. (Any 9)
"Vers(semblança) Joan Perucho"	27 min. (Any 10)
"Isidre Prunés-Montse Amenós: escenografies a l'engròs"	15 min. (Any 11)
"Josep Palau i Fabre"	20 min. (Any 12)
"Leopoldo Pomés: mirar, mirar, mirar"	27 min. (Any 13)
"Joan de Sagarra"	22 min. (Any 14)
"Llorenç Soler: dues o tres coses que..."	21 min. (Any 15)
"Joan Guinjoan"	27 min. (Any 16)
"Ricard Salvat"	28 min. (Any 17)
"Josep Maria Carandell"	22 min. (Any 18)
"Miquel Porter Moix"	21 min. (Any 19)
"Joaquín Jordá i..."	78 min. (Any 20)
"Eugènia Balcells"	51 min. (Any 21)
"Francesc Vicens"	48 min. (Any 22)
"Antoni Padrós"	58 min. (Any 23)
"Joan Gardy Artigas"	33 min. (Any 24)
"Marta Pessarrodona"	45 min. (Any 25)
"Julieta Serrano"	45 min. (Any 26)
"Joan Margarit"	55 min. (Any 27)
"J.M. Mestres Quadreny"	47 min. (Any 28)

JOAN PERUCHO

J.M. Garcia Ferrer
Marti Rom

AMENÓS - PRUNÉS

J.M. Garcia Ferrer
Marti Rom

JOSEP PALAU I FABRE

J.M. Garcia Ferrer
Marti Rom

LEOPOLDO POMÉS

J.M. Garcia Ferrer
Marti Rom

JOAN DE SAGARRA

J.M. Garcia Ferrer
Marti Rom

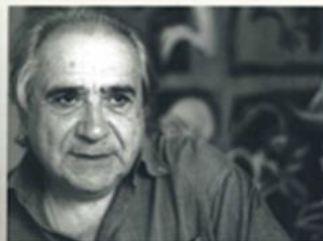
LLORENÇ SOLER

J.M. Garcia Ferrer
Marti Rom

JOAN GUINJOAN

J.M. Garcia Ferrer
Marti Rom

RICARD SALVAT

J. M. Garcia Ferrer
Marti Rom

Enginyers Industrials
de Catalunya
Associació - Col·legi

**JOSEP MARIA
CARANDELL**

J.M. Garcia Ferrer
Marti Rom

Enginyers Industrials
de Catalunya
Associació - Col·legi

MIQUEL PORTER MOIX

J.M. García Ferrer
Marti Rom

Enginyers Industrials
de Catalunya
Associació - Col·legi

JOAQUÍN JORDÁ

J.M. García Ferrer
Marti Rom

Enginyers Industrials
de Catalunya
Associació - Col·legi

EUGÈNIA BALCELLS

J.M. García Ferrer
Marti Rom

Enginyers Industrials
de Catalunya
Associació - Col·legi

FRANCESC VICENS

J.M. García Ferrer
Marti Rom

ANTONI PADRÓS

J.M. García Ferrer
Marti Rom

**JOAN GARDY
ARTIGAS**

J. M. García Ferrer
Marti Rom

MARTA PESSARRODONA

J.M. García Ferrer
Marti Rom

JULIETA SERRANO

J.M. García Ferrer
Marti Rom

JOAN MARGARIT

J.M. García Ferrer
Marti Rom

J.M. MESTRES QUADRENY

J.M. García Ferrer
Marti Rom

Any 1 (1982)

CARLES SANTOS té una polifacètica personalitat artística: músic, artista conceptual,... Vàrem fer tres sessions (16, 17 i 18 de novembre). A les dues primeres vam projectar films seus i a la darrera va actuar ell.

Es va editar el llibre "Finestra Santos" (127 pàgines, més 4 de fotografies; 500 exemplars), bàsicament format per entrevistes a Carles Santos, Pere Portabella i Joan Brossa, una molt detallada anàlisi de les seves pel·lícules i un ampli recull de textos.

El vídeo, d'11 minuts, presenta diverses vessants d'aquest creador: intèrpret de piano, músic i artista conceptual. Es va gravar a la Fundació Miró de Barcelona. La seva difusió ha estat important: A "Expo-Cultura" (selecció de vídeos realitzats a Barcelona, del 23 al 26 de febrer de 1984 al Palau de Congressos), a la mostra itinerant per l'Estat Espanyol "A l'entorn de l'art, la música i la realitat", va clausurar la sessió que sobre "Càmera a mà" va dedicar la Fundació Caixa de Pensions (10 de novembre de 1987) per inaugurar el seu Centre d'Iniciatives i d'Experimentació per a Joves (llavors a la Via Laietana, núm. 48), es projectà a la televisió local de Barcelona "BTV" el 9 de juliol de 2002,...

Any 2 (1983)

Aquest any ens vam centrar en la relació CINEMA / TEATRE. Foren quatre sessions (13, 14, 15 i 16 de desembre). Vam projectar, entre d'altres, el "Marat-Sade" de Peter Brook i el que acabava de produir el Teatre Romea (de Pere Planella), el "1789" d'Ariane Mnouchkine, i la -aleshores encara molt prohibida- "La Torna" d'Els Joglars. Hi havia també textos (fets per el llibre) de J.E. Monterde, Raúl Ruiz i Joan Martí (sobre la seva sèrie "Les arts escèniques"). També s'hi reproduïa una entrevista amb Lala Gomà, realitzadora del vídeo que s'integrava a l'espectacle "Marat Sade" de Pere Planella.

El llibre (128 pàgines, més 4 de fotografies; 500 exemplars) era un recull de textos sobre aquestes experiències.

Any 3 (1984)

JOSE LUIS GUERIN havia realitzat el seu primer llarg metratge: "Los motivos de Berta" (1983). Vam fer dues sessions (19 i 20 de desembre) on, a més d'aquell film, es van presentar d'altres curts del mateix autor.

El llibre "Surcando el jardín dorado" (112 pàgines, més 8 de fotografies; 500 exemplars) es componia de textos nostres sobre l'incipient realitzador i sobre aquella pel·lícula, i diverses opinions del seu autor, així com un capítol paral·lel sobre el fotògraf Eduardo Momeñe .

Vam ajudar al coneixement de "Los motivos de Berta", que encara no s'havia estrenat. Un mes després (15 de gener del 1995) es va passar a la Filmoteca, que va citar en el seu full de presentació el nostre llibre. Aquesta projecció va possibilitar que anés al "Festival de Berlín" (al Fòrum, 15 al 26 de febrer de 1985) i que s'estrenés als cinemes comercials: Fou al "Casablanca", el 13 de febrer. José Luis Guerin, amb el seu documental "En construcción" (2001), va ser el "Premio Nacional de Cinematografía" d'aquell any.

Any 4 (1985)

ALBERT VIDAL es va fer famós perquè (arreu del món) es tancava alguns dies al zoològic per conviure amb els micos. Tenia, això al marge, una ampla experiència teatral. La sessió fou el 12 de desembre. Va fer una "acció teatral" que va idear expressament per nosaltres: "Conferència sobre el reciclatge dels residus urbans". A més, vam projectar diversos dels seus curtsmetratges.

En el llibre "Albert Vidal: 1968-85" (134 pàgines, més 20 de fotografies; 800 exemplars), a més d'un recull de textos, hi havia una entrevista molt llarga que li vam fer repassant la seva important trajectòria. El vídeo, de 18 minuts, era la filmació de la sessió que ens va oferir a l'antiga Sala d'Actes del Col·legi d'Enginyers. Es va projectar a la televisió en el programa cultural "Canal 10" de TV2 (1 de març del 86), i a la televisió local de Barcelona "BTV" el 7 de març de 2002

Any 5 (1986)

El "TEATRE DE LA CLACA" és un grup de teatre que partint de les obres de titelles de contes i rondalles, va arribar a muntar aquell famós "Mori el Merma" (amb Joan Miró) que es va estrenar al Liceu i després va recórrer el món. A la sessió (17 de desembre) ens van fer una primera presentació de l'espectacle que estaven acabant de preparar: "Frivolitats arrevistades".

El llibre "Laberint Claca" (110 pàgines, més 16 de fotografies; 800 exemplars) era una condensació de les seves activitats més importants, i incloïa un curiós treball elaborat conjuntament amb Joan Baixas (l'ànima del grup): una mena de "poemari visual" anomenat "Claca-Laberint", de 28 pàgines, i del que se'n va fer una edició a part de 100 exemplars.

Any 6 (1987)

"ELS ROCAMORA" també eren de teatre. Ens interessaven pel seu treball en el rar camp dels titelles per a adults, i fonamentalment perquè es nodreixen del cinema (la seva obra "Air Mail" del "cinema negre").

A la sessió (16 de desembre), a més de l'exhibició del vídeo que vam realitzar, van fer un muntatge amb diversos fragments d'obres seves que varen titular "Simfonia de fils".

El llibre (112 pàgines, més 17 de fotografies; 1.500 exemplars) era una llarga panoràmica a la manera d'entrevista sobre ells. Cal esmentar el considerable tiratge d'aquest any: 1.000 exemplars corrien a càrrec del Cine-Club i els altres 500 a càrrec del grup. El vídeo ("Trayler Rocamora") durava 12 minuts. Es va gravar al seu taller i a la Plaça de la Virreina del barcelonès barri de Gràcia. Era una mena de síntesi dels seus treballs. Es projectà a la televisió local de Barcelona "BTV" el 4 d'abril de 2002.

Any 7 (1988)

RAUL RUIZ, era un jove escriptor (40 anys) lloat per la crítica literària. Havia mort feia un any. Vam fer una sessió (15 de desembre) on es varen projectar els dos vídeos que havíem realitzat, i es va fer una xerrada sobre la seva obra literària amb el professor de l'Autònoma Fernando Valls, l'escriptor Manuel Pagès (coautor amb Raúl Ruiz de diversos llibres) i Martí Rom.

El llibre "Raúl Ruiz: Una mirada blava per reinventar el món" (199 pàgines, més 14 d'il·lustracions i fotografies; 800 exemplars) és una àmplia anàlisi de la seva obra, amb moltes col·laboracions, destacant les dels escriptors Montserrat Roig, Javier García Sánchez, Santiago R. Santerbas, Marcos Ordóñez i Santos Alonso.

Es van fer dos vídeos: "Raúl Ruiz" (de 15 min.), que és un muntatge de dues entrevistes que li van fer a "El cuervo de papel" (TV1) i en un vídeo del Ministeri de Cultura, i "Àlbum Raúl Ruiz" (18 min.), una recreació dels seus poemes "Album de mi erótica apacible" (del llibre "El Discurso de vivir", d'Editorial Montesinos). Es va gravar bàsicament a casa seva. Es projectà a la televisió local de Barcelona "BTV" el 25 d'abril de 2002. S'edità un resum de les intervencions que es van desenvolupar a la sessió: el vídeo "Tres mirades sobre Raúl Ruíz" (30 minuts).

Any 8 (1989)

FRANCESC CATALÀ-ROCA és un important fotògraf. Ens interessava el seu món de la imatge; havia fet diversos curtsmetratges documentals (potser els més importants són uns sobre Joan Miró). Pel camí, vàrem descobrir el gran fotògraf que fou el seu pare: Pere Català i Pic.

Vam fer una important exposició de les seves fotografies. A la sessió (14 de desembre) hi va haver una xerrada d'en Lluís Permanyer i la Maria Dolors Cots, sobre les seves fotografies. El llibre tenia 113 pàgines. Hi havien, a més, 35 de fotografies del mateix Català-Roca i també del seu pare, Català i Pic, i dels seus fills Martí i Andreu Català. Se'n van fer 800 exemplars.

El vídeo "Francesc Català-Roca: apunts" (14 minuts), es una recreació partint de les fotografies seves. Es va gravar al seu estudi. Fou el "Premi al Millor Vídeograma en Català" de la Generalitat de Catalunya de l'any 1990 (Llotja de Mar, 29 de gener). També va guanyar el "Premi de la Cultura Catalana" del "8è Festival de Vídeo dels Països Catalans" d'Estavar (Catalunya Nord), el juliol del 1990. Es va projectar tot el mes de maig del mateix any a la "Galeria Maeght" (del carrer Montcada de Barcelona) durant l'exposició de Català-Roca. També es projectà a la televisió local de Barcelona "BTV" el 28 de maig de 2002

Any 9 (1990)

Amb CESC GELABERT, volíem acostar-nos a la dansa, a la coreografia, a aquesta forma d'expressió que vorejava l'abstracció. A la dansa hi ha múltiples substrats: ritme, moviment..., i també una forta (molt forta) presència de la imatge.

A la sessió (20 de desembre) vam passar alguns vídeos de treballs anteriors. El Cesc Gelabert ens va ballar una molt curiosa coreografia sense música: fou la més pura expressió plàstica.

En el llibre (142 pàgines, més 38 de fotografies; 800 exemplars), a més de la nostra extensa entrevista, hi havia col·laboracions del mateix Cesc Gelabert i d'altres que havíem demanat a Anna Maleras, A. Lewin Richter, Frederic Amat, Javier Navarrete i Lydia Azzopardi. El vídeo "Cesc Gelabert: Solos" (15 minuts) es va gravar al "Teatre Lliure" de Barcelona. Es va projectar a la "3a Mostra de Vídeo-Dansa" del Departament de Cultura de la Generalitat al Centre d'Art Santa Mònica de Barcelona (febrer 1991). I a "BTV" el 5 de març de 2002.

RECULL DE PREMSA:

“El País” 14-11-1982

La música de Carles Santos i el cinema

El proper dimarts, dia 19 de novembre, s'inicia al cine-club de l'Associació d'Enginyers Industrial de Catalunya un cicle de projeccions sobre el treball sonor de Carles Santos. Aquest músic i compositor català ha col·laborat en treballs cinematogràfics de Pere Portabella, produït els seus propis curtmetratges i acceptat encàrrecs del cinema comercial com és el cas de la banda musical del film *L'obscura història de la cosina Montse* de Jordi Cadena. Entre les pel·lícules projectades hi ha experiments sonors com *La re mi la* on una música reiterativa és interpretada per molts diferents personatges —pirates, monges, militars, bombers—, el mateix Santos disfressat, i que volen ser una àcida i immediata reflexió sobre la universalitat de la música.

Altres filmacions recullen accions fetes pel compositor on d'una manera o altra s'incorporen les preocupacions de Carles Santos pel ritus de la interpretació musical i la seva reproducció tècnica. Carles Santos ha treballat molt asiduament amb el poeta Joan Brossa, que no ha deixat de influenciar-lo. El públic català potser té un coneixement unilateral del treball d'aquest músic i recorda exclusivament, d'una manera anecdòtica, les seves *performances*. *L'apat* és la reproducció sonora dels sorolls que fan els comensals en un tiberi. *L'espectador*, un altre exemple de la seva filmografia, és el pla d'un espectador recorren una fila de butaques fins a sentar-se. A *Habitació amb rellotge*, una curta panoràmica sobre una habitació té el comentari sonor d'un rellotge.

Les sessions, tindran lloc al local de l'Associació d'Enginyers Industrials de Catalunya, situat a Via Laietana, 39 (Barcelona), els dies 16, 17 i 18 a dos quarts de vuit de la tarda. En la darrera sessió es celebrarà una acció musical.

Carles Santos.

“El País” 11-11-1982

Sesiones de cine sobre Carles Santos. El cine-club de l'Associació d'Enginyers Industrial de Catalunya organitza la pròxima setmana tres sessions amb films en les quals ha col·laborat el compositor i intèrprete Carles Santos. El dimarts, dia 16, es projectaran diversos curts de Pere Portabella en els quals Santos treballà la banda sonora, així com programes televisius sobre el músic. El dimecres, dia 17, es veuran bàsicament els seus treballs en vídeo i per al dia 18 s'anuncia una *Acció Musical* a càrrec del músic afincat a Catalunya.

Totes les possibilitats de Carles Santos

El nostre país dona, de tant en tant, singularitats que esdevenen personalitats, es converteixen en figures i, a voltes, s'aboquen, ja de grans o més madurs, al patumisme.

Aquest procés implica: primer valer i després voler, però a totes passades exigeix pensar, pensar molt i bé, en línia directa a aconseguir desenvolupar una obra, un corpus de creació constant i personal.

Obviament, projectar qualsevulla obra envers el futur comporta permanents salts al buit, arrengar-se prop de les modes, crear-ne de noves, produir propostes distintes o diferents de les anteriors, ja consumides, burxar sense descans dins la mateixa primera matèria objecte del treball i de la pròpia creació imparrable.

El nostre país n'ha donat, al llarg de la seva sacsejada història, de personatges singulars que han sobresortit, que han despuntat per sobre de les normalitats regnants, de les mediocritats intranscendents, de les masses grises (no pas cervells grisos), dels éssers adormits mentalment, in-

capaços fins i tot de "crear" la seva pròpia vida intransferible.

Lògicament, quan hom se situa casualment o voluntària, que tant hi fa, en les esferes que transcendeixen sobre l'espai públic, sobre l'opinió del comú, sol succeir que aquella persona és objecte de controvèrsia, d'admiració, de seguiment, de sarcàstic silenci, de faramalla inconscient o de moltes altres maneres de donar resposta individual o col·lectiva al seu quefer quotidià.

Aqueixos quatre paràgrafs m'han sorgit en pensar pausadament sobre l'univers en el qual habita càlidament Carles Santos. I ben segur que són aplicables a d'altres singularitats, atesa l'àmplia visió de conceptes que forniceixen aquests paràgrafs. Però per mi Carles Santos respon prou bé a aqueixes coordenades genèriques, tot i que encara en podríem afinar d'altres, de vectors, com per exemple que Carles Santos és un creador que "va per lliure", que sap el que vol i com ho vol, que es nota el que li agrada i el que li plau de fer.

Anar per lliure arreu i sempre és ja un símptoma inequívoc que hom, o no té res a dir, o té man-

ta cosa a expressar, a comunicar tothom, si més no a aquell qui hi vulgui connectar. Carles Santos pertany a aqueixa categoria d'éssers capacitats i capaços alhora de comunicar el seu món, un microcosmos musical que, en desenvolupar-se setmana rere setmana, esdevé un macrocosmos artístic complex, ambiciós, extrapolable, neguitós, en permanent estat d'evolució a partir de la matèria-substància que remena, amb la qual lluita tot sol o a voltes amb la complicitat d'acompanyants i fins i tot amb la del seu auditori.

Carles Santos ha transcendit l'estricta camp musical per ampliar-lo, en abastar d'altres manifestacions colaterals que s'hi poden integrar la mar de bé: el gest, el crit, el soroll, el propi cos, la representació, etcètera. Un transcendir el camp estrictament musical ortodox envers el més clarament heterodox, per ser un pel més ric, per ser un xic més suggeridor, per ser descaradament obert a la interpretació i obert, al seu torn, a l'espai-temps objecte d'exploració, per ser voludament integrador de fórmu-

les-modes afins a d'altres camps de la creació artística.

I tot això ve a tomb en seguir fil per randa *Finestra Santos*, un homenatge-retrospectiva als films per ell realitzats o on el seu art divers (música/interpretació/representacions) és de bell antuvi l'objecte del film. Un homenatge-retrospectiva que fou coronat per una "Acció Musical" sorpresa, consistent en: públic-piano-Santos i... ia veure què passa!

Les tres sessions que forniren *Finestra Santos* foren preparades amb cura i muntades amb eficàcia pel Cine-Club de l'Associació d'Enginyers Industrials de Catalunya, i concretament, com a responsables de la seva materialització total (edició del llibre, selecció dels dotze films i tres vídeos, realització d'un vídeo previ i etcètera) els companys Josep Miquel Martí i Rom i Joan Marnel Garcia i Ferrer.

L'entrada, lliure; el lloc, a 172 metres de la Catedral, o sia: de franc i ben centric. Difusió: notes prèvies a totes les publicacions diàries de Barcelona, més la informació pertinent a les ràdios, i tramesa de 6.600 díptics (progra-

ma de mà). Horari: al capvespre. I malgrat tot això, i més que no cal detallar, l'assistència global de les tres sessions no superà les dues-centes persones. Procupant ¿oi? I no és que un servidor pensés en un èxit multitudinari, no, però vaja, sí que calia esperar una major resposta, perquè les obres, les propostes i l'acció bé s'ho valien.

Als qui s'ho varen perdre, no-més vull dir-los que no sols es varen perdre el *métier* plural d'un home que fa música, sinó àdhuc comprovar com la música acaba essent ell mateix, un "espectacle" en conjunt que un servidor mai més no podrà oblidar, tot recordant ara aquella frase-crit que, mentre Carles Santos plorava, amb les mans sobre les teclades, clímax final embolcallat de sons que s'allunyaven, va deixar anar damunt l'auditori, coronant així el cim de la seva magistral acció musical: "Aquesta és la història que mai més no podré oblidar".

JOAQUIM ROMAGUERA
I RAMIÓ

"Avui" 16-11-1982

Cine-club d'Enginyers

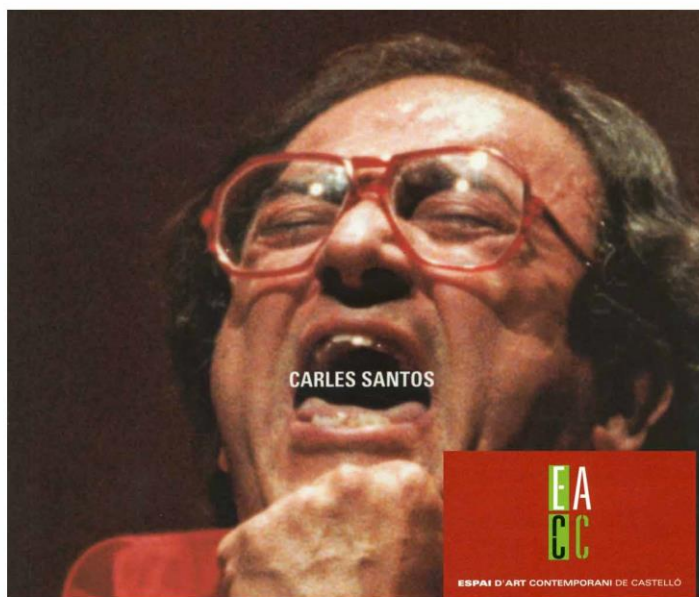
**«Finestra Santos»
comença a
projectar-se avui**

Barcelona. — Una tanda de projecció de films relacionats amb l'obra del músic Carles Santos té inici avui a dos quarts de vuit del vespre al Cine-club de l'Associació d'Enginyers.

Les pel·lícules que es veuen avui són una dotzena de treballs de curta durada fets per Santos. Demà es podrà veure material filmic i de vídeos, entre el qual un treball de Martí Rom que duu el mateix títol que aquesta experiència: *Finestra Santos*.

Finalment, dijous vinent, una «Acció musical» en què prendrà part el mateix artista clausurarà aquests actes protagonitzats per Carles Santos i la seva relació amb el món de la imatge.

Amb aquest acte s'inicia un projecte, que es pretén anual, consistent en la relació interdisciplinària entre el cinema i altres mitjans expressius centrats en diversos personatges.

1999

Bibliografia

AA.VV.: *Idees i actituds. Entorn de l'Art Conceptual a Catalunya, 1964-1980*. Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, Barcelona 1992, p. 212-15 (catàleg, comissariat per Pilar Parcerisas, de l'exposició que amb el mateix títol es va celebrar a la sala d'exposicions de la Diputació d'Osca del 30 de gener al 12 de març de 1992).

AA.VV.: *Acció Santos/La Do Re Mi*. Centre Georges Pompidou, París.

AA.VV.: *Dossier del Cine-Club de Ingenieros de Barcelona* arran la projecció i el col·loqui sobre els films conceptuals projectats. Barcelona 1973.

AA.VV.: "19 artistas disconformes con la muestra de arte nuevo". *Tele-Express*, Barcelona 1974, p. 6.

AA.VV.: "Acció Santos/La Do Re Mi/682-3133 Buffalo, Minesota" *Vanguardia y últimas tendencias*. Filmoteca de Zaragoza, Saragossa 1983.

ALBET, M.: "Carles Santos en el Lliure". *Destino*, núm. 2.116, Barcelona 1978, p. 35.

BADIOU, M. - MATABOSCH, J.: "Carles Santos o el teatro de la resonancia". *Escena*, núm. 3, Barcelona 1993, p. 14-18.

BALSACH, M. J.: "Visca el piano! Visca Carles Santos". *Canigó*, núm. 741, Barcelona 1981.

BANANA, M.: "Films/Arte. Documento Ondar". *Star*, núm. 16, Madrid 1976, p. 56-58.

BENET, S.: "Carles Santos, a l'avanguardia". *Serra d'Or*, núm. 145, Barcelona 1971, p. 67-70.

BLASSI, E. - HERREROS, R.: "Música i Cinema: parlant amb Carles Santos". *Arc Voltaic*, núm. 5, Barcelona 1979.

BONET, E.: *El cine experimental en Catalunya. Muestra de Cine Experimental Español*. Aula de Cine. Universidad Complutense, Madrid 1973, p. 13-17.

BONET, E. - PALACIO, M.: "Música y Cine: Los films de Carles Santos", dins *Práctica filmica y vanguardia artistica en España (1925-1981)*. Universidad Complutense, Madrid 1983, p. 43-44.

BONET, J. M.: "Polémica Tapies/Grupo Conceptual Español". *Nueva Lente*, núm. 21, Madrid 1973, p. 20-25.

BONET, J. M.: "Nuevos comportamientos artísticos: un balance provisional". *Solución*, núm. 2, Madrid 1974, p. 19-20.

BORRÁS, M. LI.: "Lo que puede dar de sí un Congreso". *Destino*, núm. 1.778, Barcelona 1971, p. 52-53.

CIRICI, A.: "Metallenguatges de Santos, Portabella, Bení". *Serra d'Or*, núm. 134, Barcelona 1970, p. 61-62.

CIRICI, A.: "Objectes pobres, objectes conceptuals". *Serra d'Or*, núm. 149, Barcelona 1972, p. 47-50.

CIRICI, A.: "Esdeveniment, entornament, participació".

Serra d'Or, núm. 158, Barcelona 1972, p. 43-46.

CIRICI, A.: "Terrassa, informació, noticiari". *Serra d'Or*, núm. 172, Barcelona 1974, p. 47.

CIRICI, A.: "L'avanguardia reflexiona". *Serra d'Or*, núm. 173, Barcelona 1974, p. 47-50.

CIRICI, A.: "El Arte conceptual en Catalunya (II)". *Gaceta del Arte*, núm. 57, Madrid 1976, p. 22-23.

CIRICI, A.: "Arte de los medios alternativos". *Artes Plásticas*, núm. 26, Barcelona 1978, p. 20-24.

CIRICI, A.: "Poesia visual, un retrobament". *Serra d'Or*, núm. 243, Barcelona 1979, p. 93.

COCA, J.: "Entrevista a Carles Santos". *Serra d'Or*, núm. 258, Barcelona 1981, p. 9.

COLOMÉ I PUJOL, D.: "El minimalismo hispánico de Carles Santos". *España Musical*, Madrid.

COMBALÍ, V.: "Terrassa: Informació d'Art 1973". *Batik*, núm. 3, Barcelona 1974, p. 14-15.

COMELLAS: "Entrevista". *Avui*, Barcelona 29-I-1981.

CREUS, M.: "Dimensions Socials". *La Vanguardia*, Barcelona 2-V-1989, p.57.

DOCTOR SCO PIUS: "Modernitat digerible de Carles Santos". *Avui*, Barcelona 17-VI-1982.

GARCÍA FERRER, J. M. - ROM, M.: *Finestra Santos*. Associació d'Enginyers Industrials de Catalunya, Barcelona 1982.

GIRALT-MIRACLE, D.: "Tra 73".

- 1982** Acció *Anem, anem, anem a volar* pels carrers de Barcelona, amb Pilar Zamora, per al programa de TVE *Musical Express*.
 21 d'abril. Estrena l'espectacle *Què no donaria jo per una miqueta de sol*, amb Pilar Zamora, a l'American Center de París.
 Juny. Presenta *Visca el piano* i *Què no donaria jo per una miqueta de sol* al teatre Regina, Barcelona.
 30 de juny. Clausura del curs acadèmic de la Fundació Miró amb *Sopar itinerant*, sobre una idea de Joan Brossa i Xavier Olivé. Amb Carles Santos, Pilar Zamora i Àngel Pavlovsky.
 25 de setembre. Estrena *Beethoven, si tanco la tapa què passa?* a la plaça del Rei de Barcelona. Amb Carme Basses, Montse Colomé, Bettina Erenhaus, Agusti Fernández, Lourdes Martorell i Serena Vergano.
 29 d'octubre. Estrena el concert-espectacle *Minimalet-Minimalot* al Centre Georges Pompidou de París.
 16-18 de novembre. *Finestra Santos*, retrospectiva de la seva obra cinematogràfica a l'Associació d'Enginyers Industrials de Catalunya, que publica un llibre i un vídeo monogràfic del mateix títol, editat per J. M. Garcia Ferrer i Martí Rom.

VIDEOGRAFIA

1. Amb/sobre Carles Santos

Respecte a aquest apartat, és imprescindible consultar el notable treball de Josep Ruvira *El caso Santos*, València: Mà d'Obra, 1996, p. 103-104. D'altra banda, han estat d'un valor inestimable les seves indicacions sobre els espectacles de Carles Santos dels quals existeix gravació videogràfica.

TO-CA-TI-CO-TO-CA-TA 1981

Filmat a Nova York i realitzat per John Logue. Es tracta del rodatge d'una acció de Carles Santos.

MÚSICA EN VIU 1981

Dos programes realitzats per Maria Muxart per al circuit català de TVE amb el títol de *Concert-espectacle*.

QUÈ NO DONARIA JO PER UNA MIQUETA DE SOL 1982

Filmat per a la inauguració de Video-Spot i realitzat per Lluís M. Güell. Intèrprets: Carles Santos i Pilar Zamora. Aquell mateix any se'n va rodar una versió més llarga a la Fundació Miró.

ANEM, ANEM, ANEM A VOLAR 1982

Rodat per al programa televisiu *Musical Express*. És una acció de Carles Santos amb la col·laboració de Pilar Zamora.

FINESTRA SANTOS 1982

Rodat per Martí Rom per a la Mostra sobre Carles Santos, promoguda pel Cine-Club de l'Associació d'Enginyers Industrials de Catalunya.

El Correo recomienda

La semana por delante

Otro ciclo hartamente sugestivo es el organizado por la Asociación de Ingenieros (Via Layetana, 39), bajo el lema «Cinema/Teatre», que ofrecerá el martes, 13, «Marat Sa-

de», de Peter Brook, seguido de un vídeo sobre el montaje que de la misma obra realizó Pere Planella en el teatro Romea. El miércoles, 14, «Finestra Santos», una aproximación de Martí Rom al trabajo del pianista catalán y la prohibidísima «La torna», filmación de Francesc Bellmunt sobre la conflictiva pieza de Joglars. Destaquemos, asimismo, la proyección el viernes, día 16, de «1789», montaje que llevó a cabo el Teatre du Soleil, bajo la batuta de Ariane («Molière») Mnouchkine. la entrada es gratuita para todas las sesiones.

Marcos Ordóñez

“Cinema 2001” n.4 (gener 1984)

NOTICIAS: CINE Y TEATRO

El Cine Club Ingenieros de Barcelona ha programado el pasado mes un singular y muy interesante ciclo: «Análisis de las relaciones Cine-Teatro»

Se ha editado un libro (que cuando recibamos comentaremos) y se han proyectado las siguientes películas: «Prólogo» (1968) de Gerardo Malla, «Marat-Sade» (1966) de Peter Brook, «Marat-Sade» (1982) de Pere Planella y Lola Gomà. La serie «Les Arts escèniques» de Joan Martí —que ya se comentó ampliamente en el núm. 1 de esta revista—, «Finestra Santos» (1982) y «Cinema/Teatre» de Martí Rom, «La torna» de Els Joglars/Francesc Bellmunt y «1789» (1971) de Theatre du Soleil y Ariane Mnouchkine.

FILMOTECA
DE LA GENERALITAT
DE CATALUNYA

Curs 1984-85. Programa número 17

14-20 Gener 1985

La Filmoteca es reserva el dret de modificar aquest programa per raons de força major.

Preus: Abonament per a deu sessions: **1.000 ptes.**

Entrada per a una sola sessió: **130 ptes.** Entrada especial matinals, jubilats i parats: **100 ptes.**

Projeccions: Travessera de Gràcia 63. 08006 Barcelona
Telèfon: 201 29 06

Oficines i Biblioteca: Rambla de Catalunya 81,
principal. 08008 Barcelona. Tel.: 215 54 60

Arxiu: Pau Claris 162. 08009 Barcelona. T. 215 82 35

José Luís Guerín

*Els mitjans informatius han airejat la situació dramàtica en què es troba **LOS MOTIVOS DE BERTA**, actualment en la impossibilitat de ser presentada en les pantalles nacionals. Defensat unànimement per la crítica més responsable, el seu film també ho ha estat per la Filmoteca, que ha maldat fins a poder-li oferir aquesta petita plataforma, així com d'altres en alguns festivals on ha estat o serà projectat. **Guerín mantindrà un debat sobre el film i la situació que l'envolta. Com a documentació, aconsellem el llibret publicat pel Col.legi d'Enginyers.***

Nosferatu REVISTA DE CINE

n. 9 (juny 1992)

Los motivos de Guerín

Sara Torres

Antes de centrarnos en los dos largometrajes de Guerín, comentaremos brevemente sus cortos. Para ello utilizaremos la inapreciable colaboración del libro "Surcando el jardín dorado", recopilación de textos y entrevistas en torno a Guerín editados por García Ferrer y Martí Rom, impreso por el Cine-Club de la Asociación de Ingenieros

También recurriremos a este libro para recabar opiniones de Guerín sobre **Los motivos de Berta**.

AGENDA

"El Món" 13-12-1985

Dijous

12

cola d'Enginyers Industrials. Via Laietana, 39, 2n. pis.

A les 20 h podeu veure la **pràctica teatral** d'Albert Vidal, tota una forma d'entendre la vida i la cultura d'aquest home que un dia ens va sorprendre exposant-se com animal urbà al zoològic de Barcelona. Els films, vídeos i acció teatral tindran lloc a l'Es-

"Diari de Barcelona" 22-12-1987

TAULETA DE NIT

Joaquim Romaguera i Ramió

Els Rocamora

Des de fa pocs anys els cine-clubs pateixen també de la inacabable crisi que travessa el cinema. No obstant, alguns s'han avançat a tota crisi i han assajat un **aggiornamento**, com ara el Cine-club de l'Associació d'Enginyers Industrials de Catalunya, que concentra energies, pressupost i públic només un cop l'any, realitzant una o diverses sessions dedicades a un autor o un grup, o sia, una activitat monogràfica estrictament cinematogràfica o, si més no, que s'hi acostades d'una visió més oberta, interdisciplinària, vaja. D'aquí les vetllades dedicades a Albert Vidal o a Carles Santos, per exemple. Enguany, els afortunats han sigut Els Rocamora, en una sessió amb actuació en viu, exhibició de vídeos, un dels quals creat a propòsit, i l'edició d'un llibre —que no un catàleg—, objecte d'aquest comentari. Són responsables de tota la pensada i execució general J.M. García Ferrer i Martí Rom. El volum conté una llarga entrevista, completíssima de cara a traçar el periple del grup de titellaires i de moltes habilitats més; un recull de textos sobre els seus dos espectacles més importants, *La maleta* i *Air Mail*, celebrats aquí i enllà; i, per últim, un gruix d'informacions i fotografies.

Els Rocamora són uns titellaires genuïns que han acabat deixant els fils per passar a experimentar amb un teatre entre el còmic i l'arrel cinematogràfica. La imaginació d'aquest cine-club corre paral·lela a la dels Rocamora, encara que per altres viaranyes i servint-se els uns dels altres.

Rocamora presenta, de J.M. García Ferrer i Martí Rom. AEIC, Barcelona, 1987.

AVUI

dijous **15** de desembre
1988

2

BARCELONA — 19.00: presentació del llibre *Raül Ruiz. Una mirada blava per reinventar el món*; hi haurà una projecció de vídeos sobre la figura de Raül Ruiz i un col·loqui amb la participació de Javier García Sánchez, Marcos Ordóñez, Manuel Pagès, Montserrat Roig i Ferran Valls. Enginyers Industrials (Via Laietana, 39).

EL PAÍS, jueves 15 de diciembre de 1988

CONVOCATORIAS

Libros

- 19.00. Presentación del libro *Raül Ruiz. Una mirada blava per reinventar el món*, proyección de vídeos sobre Raül Ruiz y charla-colloquio con la intervención de Manuel Pagès, Montserrat Roig y Fernando Valls. Asociación de Ingenieros Industriales de Cataluña. Via Laietana, 39, 2ª.

LA VANGUARDIA

JUEVES, 15 DICIEMBRE 1988

Cultura

Homenaje al escritor Raúl Ruiz.

En la Asociación de Ingenieros Industriales de Cataluña (Via Laietana, 29), se celebra esta tarde, a las 19 h., un acto en homenaje póstumo a la memoria del escritor Raúl Ruiz, fallecido el pasado año. En la sesión se presentará un libro titulado "Raül Ruiz, una vida azul para reinventar el mundo", se pasarán diversos vídeos sobre el escritor y por último se abrirá un coloquio en el que participarán escritores que se suman al homenaje.

Cultura

el Periódico

7-1-1989

Un libro y un vídeo recuerdan a Raúl Ruiz

■ La comisión de cultura del colegio de Ingenieros Industriales ha editado un libro y un vídeo dedicados al escritor Raúl Ruiz, recientemente fallecido. Los autores del libro, titulado *Una mirada blava per reinventar el món*, han logrado reunir una serie de artículos, críticas y cuentos de Raúl Ruiz que estaban dispersos en distintas revistas de cine y diarios, entre ellos EL PERIÓDICO. (Página 29.)

El discurso de no morir

Un libro
y un video
dan cuenta
de la vida y obra
de Raúl Ruiz

La muerte
sorprendió
al escritor
en plena madurez
creativa

JOAQUIM ROGLÁN

■ La comisión de cultura del colegio de Ingenieros Industriales ha editado un libro y un video dedicados al escritor Raúl Ruiz, recientemente fallecido. Los autores del libro, titulado *Una mirada biográfica*, reunieron una serie de artículos, críticas y cuentos de Raúl Ruiz que estaban dispersos en distintas revistas de cine y diarios, entre ellos EL PERIÓDICO, en el que colaboró durante los últimos años de su vida.

El video se basa en textos de su libro de poemas *Album de erótica apacible*, e imágenes de Gollanda, su casita de verano en Montroig, donde Ruiz escribió la mayor parte de su obra.

La bibliografía más conocida de Ruiz se compone de cinco novelas, entre las que destaca la trilogía del *Tirano de Taormina*, el cuento infantil *La llave que brilla*; tres libros de poesía, de los cuales *El discurso de vivir* fue el que le dio más fama; y dos de ensayo sobre cine, entre los que destaca *La mirada del idiota*. Raúl Ruiz también inventó los *Cuentenías*, un género muy propio e interesante que es una mezcla de cuento y poesía.

Imaginación crítica

En el nuevo libro de edición limitada que ha realizado el colegio de Ingenieros, se recopila la bibliografía completa del autor, incluidos sus guiones de cómic, así como una serie de críticas sobre sus obras que le valieron ser reconocido como "uno de los más importantes novelistas del posfranquismo".

Raúl Ruiz nació en Badalona

hace ahora 40 años. Discipulo de José Manuel Blecua y Francisco Rico, se licenció en literatura en la universidad de Barcelona, pero abandonó la docencia para dedicarse únicamente a escribir y a cuidar de su hijo Karim. En solo siete años publicó cientos de artículos, cuentos y ensayos, además de las obras ya citadas. Todo ello le valió una beca del ministerio de Cultura para seguir escribiendo, pero la muerte le sorprendió en plena madurez creativa.

Inmerso en la corriente que el propio Raúl Ruiz definió como imaginación crítica, y perteneciente a la llamada y desperdigada generación del 68, su obra se caracterizaba por el optimismo y la ternura, aspectos que fueron puestos de relieve en la presentación del libro y el video por novelistas de su grupo generacional, como son Javier García Sánchez, Santiago Santerbas, Manuel Páges o Montserrat Roig, entre otros.

La cuidada selección de textos que han realizado Martí Rom, Mercè Rosell, viuda del escritor, y varios amigos íntimos, aporta, además de sus mejores artículos, poemas más delicados, sobre todo *El discurso de vivir*, que resume su filosofía de la vida, basada en la amistad, la belleza, la perseverancia en la ingenuidad y un tierno sentido del humor.

Adictos

La sala del colegio de Ingenieros resultó pequeña para acoger a todos los amigos del autor peregrino. Ya escribió García Sánchez que "Ruiz no crea lectores, sino adictos". Montserrat Roig escri-

Raúl Ruiz pertenecía a la llamada y desperdigada generación del 68

bió, con motivo de su fallecimiento, que "los idiotas nunca mueren". Ruiz se autodefinía idiota por la candidez con que analizaba los productos culturales y por "no haber acudido nunca a los actos sociales donde se escribe la fama de ciertos escritores actuales. El negocio, hoy, es editar toneladas de papel, al margen de los contenidos".

La prueba de su resistencia a ingresar en los mecanismos de promoción literaria es que solo

concedió dos entrevistas a TVE —que ahora se han recuperado—, otras pocas para revistas especializadas, y solo una a EL PERIÓDICO. El escritor Raúl Ruiz tenía por norma evitar a los periodistas no especializados en literatura y a los que no habían leído la obra sobre la que le preguntaban. Sus opiniones sobre arte o literatura las reservaba para las diversas universidades a las que era invitado a dar cursos de especialización.

Todo ello le valió ser tildado de "autor de minorías", pese a que alguna de sus obras ya se ha traducido al francés y al holandés.

El rigor de su trabajo literario fue resaltado por Manuel Páges, quien escribió en colaboración con Ruiz *Un libro capital* sobre capiteles y una novela de humor sobre vampiros, titulada *El barón de Volroya*. Páges, profesor de literatura, explica que "como Quedo, Ruiz sacaba el brillo exacto de cada palabra para engarzarla

en la diadema de la frase. Si a sus frases se le quita tan solo un sustantivo o un adjetivo, se desmoronan en serie".

La sólida formación literaria y el sentido del humor no abandonaron a Raúl Ruiz ni en los últimos momentos de su lenta agonía, cuando aún pudo musitar: "No somos nada." El riguroso trabajo de los ingenieros industriales interesados en la literatura ha demostrado que "su discurso de vivir no ha muerto".

JOAN VILAPRINYO

«Raúl Ruiz, una mirada blava per reinventar el món», libro-homenaje al escritor muerto y cada vez más vivo

Barcelona. Marcos Ordóñez

Esta tarde tendrá lugar en la Asociación de Ingenieros un homenaje al escritor Raúl Ruiz, fallecido en 1987, en el que tomarán parte Javier García Sánchez y Montserrat Roig, presentando un libro que recoge textos inéditos y testimonios.

«Raúl Ruiz murió en agosto del 87 -dice Martí Rom, miembro de la Asociación de Ingenieros, amigo del escritor y auspiciador del homenaje- pero, y esto no es tópico, cada día está más vivo, no sólo por la multiplicidad de su obra, sino también por el recuerdo de quienes le conocimos.» En lo tocante a su producción, la editorial Montesinos tiene previsto reeditar algunos de sus textos y dar a la luz en breve su obra póstuma, *El alfabeto de la luna*, de la que ABC publicó un avance en «Sábado Cultural». Respecto a la memoria de quienes le conocieron y quisieron, «intentamos huir a toda costa del estigma necrológico -tercia Juan Manuel García-Ferrer, co-organizador del homenaje- y de «cálidos recuerdos» al uso: hemos optado por un volumen

en el que prima la recuperación de textos inéditos y los testimonios de sus muchos amigos».

El acto de homenaje, que se inscribe en una serie de muestras anuales organizadas por el tándem Martí Rom-García Ferrer (quienes, en anteriores convocatorias, se han acercado a las obras de Carles Santos, Guerin o Els Rocamora), tendrá lugar en la sede de Ingenieros Industriales a las siete de la tarde de hoy, y contará con la presencia de los escritores Javier García Sánchez, Manuel Pagés y Montserrat Roig, y el crítico Fernando Valls, todos ellos presentes en el volumen *Raúl Ruiz, una mirada blava per reinventar el món*, tras cuya presentación un coloquio dará paso a la exhibición de varios vídeos sobre el autor de *Sixto VI* y *Hay un lugar feliz, lejos*,

muy lejos. El volumen en cuestión se abre con tres aproximaciones a la relación de Raúl Ruiz con el cine y el teatro, prosigue con una reseña de sus primeros textos a cargo de Manuel Pagés y entra en la primera gran sección antológica, en la que se recogen buena parte de sus críticas y comentarios de la actualidad cultural.

La segunda parte del libro se centra en diversas y extensas críticas de su obra y los abundantes textos que aparecieron en la prensa diaria a poco de su muerte. Por último, la tercera -y más vasta- sección incluye relatos inéditos o de difícil localización (*El mensajero del rey*, *Asesinato en los grandes almacenes*, fragmentos de *El alfabeto de la luna*), las pocas narraciones que dejó con vistas a un ciclo situado en una Rocabruna tan mítica como la Taormina de su trilogía, y un curioso colofón, *El idiota en sociedad*, en el que una serie de escritores completan en una serie de cartas, el libro que su muerte truncó.

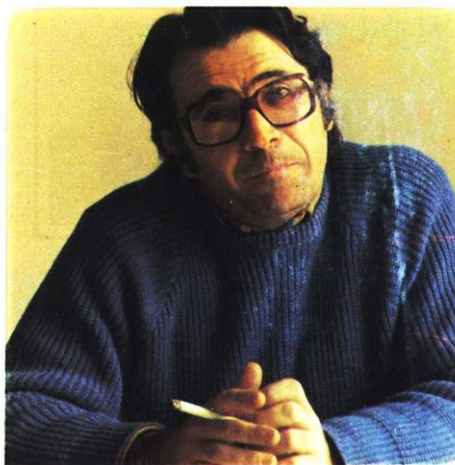
“Quimera” n. 85 (febrer 1989)

EL MUNDO EN LINEAS

Homenaje a Raúl Ruiz

En diciembre pasado se celebró un homenaje a Raúl Ruiz, autor barcelonés fallecido en agosto del 87 y entre cuyos títulos cabría destacar el *Ciclo de Taormina* (*El tirano de Taormina*, *Sixto VI* y el *Arnaldo de Montferrat*), así como *Cuentemas*, *La mirada del idiota*, *Libro capital sobre capiteles* (en colaboración con Manuel Pagés) *Hay un lugar feliz lejos, muy lejos* y *El Discurso vivir*. Espera la edición de un libro especial, hecho de textos breves e intensos, *El alfabeto de la luna*. En el acto, que se celebró en la sede de la

Asociación de Ingenieros Industriales de Catalunya, se presentó un libro que

Raúl Ruiz

recopila diversos aspectos de la obra de Raúl Ruiz, artículos suyos y trabajos

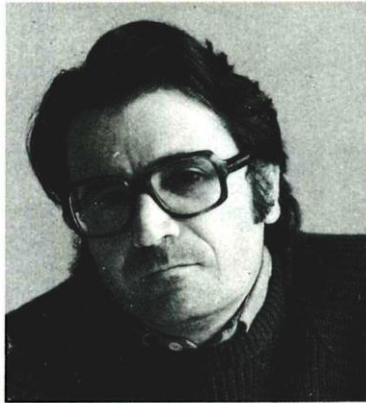
inéditos: «Raúl Ruiz. Una mirada azul para reinventar el mundo».

“Quimera” n. 85 (febrer 1989)

UNA MIRADA AZUL PARA REIVENTAR EL MUNDO

de Raúl Ruiz, Edit. Associació
Enginyers Industrials de
Catalunya, Barcelona 1988.
200 págs.

Este es un libro muy especial. Para empezar, ha sido editado al margen de los canales al uso. En segundo lugar, es obra de un grupo de amigos cuyo propósito, más allá de rendir un homenaje a Raúl Ruiz

cuando se cumple un año largo de su muerte, era dar testimonio de una serie de interesantes textos escritos por el propio Raúl Ruiz —textos inéditos muchos de ellos— y otros sobre la obra o la personalidad del autor del ciclo de Taormina y el **Discurso de vivir**, entre un rico y particular elenco de obras que, en su momento y dentro del marco de la narrativa española de los años setenta y principios de los ochenta, supuso todo un descubrimiento. Este libro, coordinado por J.M. Martí Rom y J.M. García Ferrer, es una inmejorable oportunidad para el reencuentro con el mundo de Raúl Ruiz, el que él mismo creó e incluso con el que no le dio tiempo a crear pero sin embargo, y eso es algo que nada ni nadie puede impedir, está al alcance de nuestra imaginación. Los interesados en conseguir un ejemplar de este

libro, pueden dirigirse a la Asociación de Ingenieros Industriales de Catalunya (Comisión de Cultura), Vía Laietana 39, 2ª Barcelona.

“Cambio 16” 6-2-1989

Raúl Ruiz, entre amigos

Raúl Ruiz (1948-1987) dejó a su muerte diez libros, entre ellos, cinco novelas: *El tirano de Taormina*, *Sixto VI*, *La peregrina y prestigiosa historia de Arnaldo de Montferrat*, *Los papeles de Flavio Alvisi* y *Hay un lugar feliz lejos, muy lejos*. Ahora, algunos amigos suyos recuerdan

su trayectoria en *Raúl Ruiz: una mirada blava per reiventar el món*. Compilado por García Ferrer y Martí Rom el libro, que edita la Asociación de Ingenieros Industriales de Cataluña, contiene, además, varios inéditos del autor fallecido.

FRANCISCO RICO
HISTORIA Y CRÍTICA DE LA
LITERATURA ESPAÑOLA

DARÍO VILLANUEVA Y OTROS
LOS NUEVOS NOMBRES:
1975-1990

EDITORIAL CRÍTICA

(1992)

variados registros (Rodríguez Puértolas [1990] analiza la narrativa de Gabriel y Galán).

«Novela histórica» es un enunciado demasiado genérico como para que acoja sin inexcusables matizaciones a todas las obras que pueden englobarse dentro de él. Así, es preciso señalar distintas tendencias. Una de ellas se distingue por un análisis crítico del pasado, como sucede con la acertada reconstrucción de la España filipina que lleva a cabo Eduardo Alonso en *El insomnio de una noche de invierno* (1984). El pasado se convierte en la base de una reflexión acerca de algunos peligros del presente y en una defensa de la libertad en los títulos citados de José Esteban; y, en el caso de *Babilonia, la puerta del cielo* (1990), de Andrés Sorel, la concepción de la historia como *magistra vitae* se halla de forma expresa en el texto. El presente rompe los límites del pasado y penetra en él con la flexibilidad propiciada por la invención libre en el «ciclo de Taormina» de Raúl Ruiz (1947-1988), compuesto por una trilogía (*El tirano de Taormina*, 1980; *Sixto VI. Relación inverosímil de un papado infinito*, 1981, y *La peregrina y prestigiosa historia de Arnaldo de Montferrat*, 1984) continuada en *Los papeles de Flavio Alvisi* (1985). Raúl Ruiz, uno de los valores más prometedores de la nueva narrativa, falleció por desgracia en un momento de plena creatividad (sobre su obra, véase el libro colectivo preparado por García Ferrer y Rom [1988] y el número 65 de *Quimera*, s.f. pero 1987).

En otras ocasiones predomina la recreación imaginativa como en *Mansura* (1984), de Félix de Azúa, o en *El rapto del Santo Grial* (1984), de Paloma Díaz-Mas; incluso la pura fantasía entra en *Las joyas de la serpiente* (1984) y *La fase del rubí* (1987), de Pilar Pedraza. En fin, a veces el emplazamiento pretérito es la ocasión para discutir sobre cuestiones genéricas de la naturaleza humana; así ocurre en la variada meditación de *Urraca* (1982), de Lourdes Ortiz, o en el enfrentamiento entre el poder y el amor de *La vieja sirena* (1990), de José Luis Sampedro. La novela de Sampedro tiene también algo de un tipo de relato histórico de menor entidad cuyo sostén se basa en procurar el simple entretenimiento gracias a la recreación de curiosos usos y costumbres de otras épocas. Es lo que parece que persigue Néstor Luján con la mezcla de intrigas, amores y muertes que emplaza en los Siglos de Oro (*Decidnos, ¿quién mató al Conde?*, 1987; *Por ver mi estrella María*, 1988) o en el xviii (*Casanova o la incapacidad de perversion*, 1989). Es también lo que predomina en las historias de amor de Terenci Moix enmarcadas en tiempos del Imperio romano (*No digas que fue un sueño*, 1986; *El sueño de Alejandra*, 1988). Más difícil de encajar en esta órbita de la novela histórica es *El testimonio de Yarfoz* (1986), el esperado libro de Rafael Sánchez Ferlosio, pues antes que al género histórico pertenece al de las crónicas legendarias de configuración épica.

- Belver, Catherine G., «The Language of Eroticism in the Novels of Esther Tusquets», *ALEC*, IX, 1-3 (1984).
- Benet, Juan, «La novela de los prodigios», *Saber leer*, 1 (enero de 1987).
- Cabrera, Vicente, y Luis González del Valle, *Novela española contemporánea. Celta, Delibes, Romero y Hernández*, Sociedad General Española de Librería, Madrid, 1978.
- Castillo Puche, José Luis, «Situación de la novela española actual», en Amell y García Castañeda [1988].
- Cipiliuskaite, Birutė, *La novela femenina contemporánea (1970-1985). Hacia una tipología de la narración en primera persona*, Anthropos, Barcelona, 1988.
- Colmeiro, José F., «La narrativa policiaca postmodernista de Manuel Vázquez Montalbán», *ALEC*, XIV, 1-3 (1989).
- Conte, Rafael, «La novela española en 1981», *ALEC*, VIII (1983).
- , «La novela española actual, o los mercados en el templo», en *Una cultura por venir. Cultura y sociedad en la España de hoy*, Temas de Hoy, Madrid, 1990.
- Durán, Manuel, «"Así que pasen diez años": La novela española de los setenta», *ANEC*, 5 (1980).
- Escudero Martínez, Carmen, *La literatura analítica de Miguel Espinosa. (Una aproximación a «Escuela de Mandarines»)*, Consejería de Cultura, Murcia, 1990.
- Fortes, José Antonio, *La novela joven de España*, Ediciones del Aula de Narrativa de la Universidad, Granada, 1984.
- , *Novelas para la transición política*, Ediciones Libertarias, Madrid, 1987.
- , *Novela en Andalucía*, Ediciones Libertarias, Madrid, 1987.
- Freeman, Marion F., «Nabokovian Echoes in the works of Ramón Hernández», *ALEC*, XIV, 1-3 (1989).
- Galán, Carlos, «La novela», en AA.VV. letas87 [1988].
- , *Tres calas en tres novelas cántabras*, Bedia, Santander, 1988.
- , «La novela», en AA.VV. letas88 [1989].
- García Ferrer, J. M., y Martí Rom, eds., *Raúl Ruiz. Una mirada blava per reinventar el món*, Enginyers Industrials de Catalunya Associació, Barcelona, s.f. pero 1988.

Salvador Obiols

CATALUNYA IMATGES D'UN TEMPS

(1900 - 1936)

Pròleg:
Jaume Fabre
i
Josep Maria Huertas

Espasa Calpe
1993

BIBLIOGRAFIA

- ANGUERA, PERE; ARNAVAT, ALBERT, y AMORÓS, XAVIER. *Història Gràfica del Reus Contemporani*. Ajuntament de Reus. 1986
- BARTHES, ROLAND. *La cámara lúcida*. Editorial Gustavo Gili, S. A. 1982.
- CASADEMONT, JOSEP MARIA. *La fotografia en el Estado español (1900-1978)*. — Apèndix de *Historia de la fotografía en el siglo XX*, de Petr Tausk—. Editorial Gustavo Gili, S. A. 1978.
- DURAN, EULÀLIA. *Burguesia*. Dins *Gran Enciclopèdia Catalana*. Enciclopèdia Catalana, S. A. 1973.
- FABRE, JAUME. *Història del fotoperiodisme a Catalunya*. Ajuntament de Barcelona. 1990.
- FONTCUBERTA, JOAN. *Apèndice: Notas sobre la fotografía española, dins de Historia de la Fotografía, desde sus orígenes hasta nuestros días*, de Blaumont Newhall. Editorial Gustavo Gili, S. A. 1981.
- FREUND, GISELE. *La fotografía como documento social*. Editorial Gustavo Gili, S. A. 1983.
- GARCIA FERRER, J. M. - ROM, MARTÍ. *Català-Roca. Col·legi Enginyers*. 1989.
- GIMFERRER, PERE. *Dietari (1979-1980)*. Edicions 62. 1981.
- HEDGECOE, JOHN. *La fotografía creativa*. Hermann Blume Ediciones. 1976.
- IGLÉSIES, JOSEP. *Centre Excursionista de Catalunya. Associació Catalana d'Excursions. Associació Catalanista d'Excursions Científiques*. Dins *Gran Enciclopèdia Catalana*. Enciclopèdia Catalana, S. A. 1973.
- JUAN I LLORET, PASQUAL. *Tomant a mirar. Esplugues des del 1900*. Edit. Ajuntament d'Esplugues.
- LANGFORD, MICHAEL. *La fotografía paso a paso*. Hermann Blume Ediciones. 1988.
- LÓPEZ MONDEJAR, PUBLIO. *Las fuentes de la memoria*. Lunwerg Editores, S. A. 1989.
- LÓPEZ MONDEJAR, PUBLIO. *Visiones del deporte*. Lunwerg Editores, S. A. 1991.
- LOUP SOUGEZ, MARI. *La fotografía y sus posibilidades documentales*. (Evolución de las temáticas fotográficas). ICE Universidad de Cantabria. 1989.
- MATAS I BALAGUER, JOSEP. *Emili Casas, fotògraf. Àlbum de reportatges. La Bisbal 1906-1947*. Ajuntament de la Bisbal d'Empordà i Arxiu Històric Comarcal de la Bisbal. 1991.
- MOLES I ROCA, ASSUMPCIÓ; GISPERT I PALLEROLA, JOAN. *Quan encara s'anava a peu. La Seu d'Urgell, 1910-1935*. 100 imatges de l'arxiu Maravilla. Ajuntament de la Seu d'Urgell. 1991.
- MONZO, JOSEP VICENT. *Cuatro direcciones —El camino de la fotografía en España—*. Lunwerg Editores, S. A. Museo Nacional Centro de Arte Reina Sofía. 1991.
- OLIVÉ, ENRIC; PIQUÉ, JORDI; RICOÀ, F. XAVIER. *Tarragona, la imatge i el temps*. Ajuntament de Tarragona. 1990.
- PLA, ENRIC. *Llum*, dins *Gran Enciclopèdia Catalana*. Enciclopèdia Catalana, S. A. 1976.
- RIBAS I PROUS, J. M. Dins el catàleg de l'exposició *Estanislao Pedrola i Rovira*. 1988
- RIBAS ROSELLÓ, MARIA DOLÇA. *Los inicios de la fotografía en Barcelona*. Tesina de llicenciatura. 1972.
- RIEGO AMEZAGA, BERNARDO. *La fotografía y sus posibilidades documentales —La fotografía como documento—*. ICE Universidad de Cantabria. 1989.
- RODÉS, LLUIS, S. J. *La fotografía impulsadora del arte fotográfico*. Publicat en: *El progreso fotográfico*, núm. 43. Gener, 1929.

“Avui” 18-5-2003

El coreògraf estrena demà ‘Solos’ i començarà després una experimentació a la recerca d’una obra

Cesc Gelabert: “Seré un mes al Lliure per tancar un any de reflexió sobre el que faig”

La companyia es presentarà també al Festival de Tardor de 1991

Andreu Sotorra
BARCELONA

El coreògraf Cesc Gelabert ha dit a l'AVUI que s'instal·la al Teatre Lliure “durant un mes, per culminar un any de reflexió que m'havia proposat sobre tot el que estic fent”. La companyia Gelabert/Azzopardi estrena demà a Barcelona l'espectacle *Solos*, que es representarà al Teatre de Gràcia fins al 9 de desembre. L'endemà mateix, el ballari iniciarà una experiència que durarà fins al 6 de gener i que sota el lema de *Un mes a la recerca d'una obra* pretén experimentar al voltant del treball interrelacionat entre el coreògraf, els ballarins i la coreografia.

Aquest període de reflexió del coreògraf català coincideix amb la publicació, el 20 de desembre, del llibre que té per títol el seu propi nom i que edita el Col·legi d'Enginyers Industrials de Catalunya, dins una sèrie de personatges, entre els quals figuren últimament el fotògraf Català-Roca, o el músic Carles Santos, col·laborador de Gelabert en la peça *Bujaraloz*, que forma part de l'espectacle *Solos*, i en la coreografia *Belmonte* que es va veure a Barcelona en el Teatre Grec de Montjuïc.

Cinc peces amb base narrativa

Per Cesc Gelabert “aquest any de repacitació m'ha representat una triple reflexió amb diverses variables al voltant de la pròpia activitat. Dues reflexions pràctiques, en les quals tant escrivia com creava, i una d'estrictament teòrica en l'escrit del llibre que publico”. L'espectacle *Solos* que presenta Gelabert demà a Barcelona està compost de cinc peces diferents “cada una de les quals té un caràcter específic. Una narrativa que he anat creant a base de fornir-me de moltes imatges

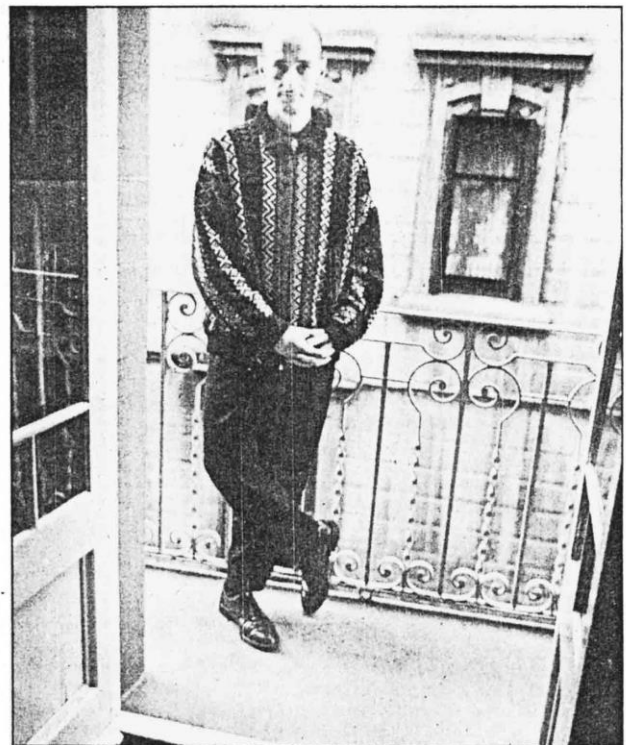
que després he traduït en el llenguatge corporal”.

Segons el coreògraf, la primera, *Bujaraloz*, “és una peça lírica, amb un treball de braços intens. La segona, *Jochin Lechmann*, és la història d'un perdedor, un capellà de finals del segle XVII, un home de gran talent, però sense sort a la vida i amb un resultat frustrant i rancorós, confessor de la noblesa i amb una confessió final que arrodoneix el discurs interior de la peça. La tercera peça, *Vaslav* és la història d'un heroi, balla la puresa, amb el producte propi del geni, avançant al temps, que acaba boig per salvar-se de la frustració”. Gelabert acaba la primera part de l'espectacle amb la peça *Noranta-nou cops*, que explica “els últims moments anteriors a un crim d'un assassí psicòpata, amb la violència absurda i sense cap mena de passió”. Una peça, segons el ballari, que “té una música amb 99 cops, 99 moviments gairebé tots diferents”.

Un món molt acostat al poeta Foix

L'últim dels *solos* de l'espectacle és una interpretació del poema *Pops amb potes de camell*, de J.V. Foix, amb qui Gelabert, va tenir una relació des de molt jove perquè “jo sóc de Sarrià, com Foix, i vivia al costat de la pastisseria del poeta. Per tant, totes les festes i tradicions de petit van estar influïdes, almenys per la dolçor de la pastisseria del poeta. Després va venir l'admiració que li tinc com a autèntic mestre literari”. El poema triat per Gelabert és de l'època més surrealista i el coreògraf explica que “l'he relacionat molt amb l'època psicodèlica, daliniana, que entronca molt amb la modernitat i el món actual, amb una música que podria ser també la d'un rock però distorsionat”.

A partir del 10 de desembre, després

JORDI GARCIA

El coreògraf Cesc Gelabert tanca al Lliure una etapa multidisciplinària

de *Solos*, Cesc Gelabert efectuarà al Teatre Lliure “una experiència per crear una obra, amb sis ballarins, i el públic que vulgui assistir als assaigs que farem tres dies la setmana, per arribar de l'1 al 6 de gener i presentar la coreografia definitiva”. Els ballarins que col·laboraran amb el coreògraf són l'americà Kurt Koegele, l'anglesa

Lauren Potter, la madrilenya Mónica Runde, i dos dels ballarins de la companyia, Toni Jodar i Adolfo Vargas. Gelabert, que després té nous projectes d'actuacions tant a Catalunya com a l'estranger, confirma que “el nou espectacle que prepararem l'any 1991 entrarà també en la tercera edició del Festival de Tardor”.

“El observador” 18-12-1990

NOTAS

El coreógrafo Cesc Gelabert presenta un vídeo y un libro sobre su obra

Barcelona. – El próximo día 20 tendrá lugar en la Associació d'Enginyers Industrials de Catalunya la presentación de un libro escrito por Cesc Gelabert, en el que el coreógrafo recoge su biografía artística y una reflexión sobre su trabajo. Durante el acto se proyectarán vídeos de actuaciones de Gelabert, así como la grabación de las sesiones de ensayo de *Un mes a la recerca d'una obra*, el espectáculo que el bailarín catalán presentará el próximo mes de enero en el Teatre Lliure. Gelabert bailará un fragmento de esta obra durante la presentación. – M.V.

JOSÉ SANCHO

Cesc Gelabert y Lydia Azzopardi

Cuando le vi actuar por primera vez, descubrí que era el bailarín más fluido y lírico que había visto en mucho tiempo y que además poseía un perfecto equilibrio entre línea, belleza e insania”.

Lydia Azzopardi describe con apasionada devoción el primer encuentro con Cesc Gelabert, en un libro que acaba de publicar la Asociación de Ingenieros Industriales. De este encuentro hace ya diez años.

En el mismo libro, Cesc también se refiere a esta época: “No había visto ninguna de las coreografías de Lydia, ni siquiera la había visto bailar en público. Sólo la conocía de las clases y de verla bailar en las discotecas, pero fue suficiente para lanzarme sin dudar a trabajar con ella”.

Lydia era una bailarina disciplinada y metódica; Cesc, por el contrario, se había dedicado a la búsqueda de una expresión solitaria, independiente y sin dogmas. También personalmente, eran muchas las diferencias. Lydia es exótica, extravertida y apasionada. Nació en Estambul hace 41 años y vivió en Londres hasta los años 80. Cesc, algo más joven que ella, es callado, lacónico y reservado.

Para entrar en su casa hay que pasar primero por el ritual de descalzarse, al igual que en los países árabes. Dentro, todo es acogedor, tranquilo y decorado con sobriedad; con alfombras, cojines y objetos orientales y pocos muebles, pero escogidos con exquisitez. “Para nosotros, la casa es un espacio donde relajarse, un lugar perfecto para pasar todo el fin de semana, invitar a los amigos, leer y disfrutar de un tiem-

Cesc: “Me interesa el fútbol por su componente coreográfico”

po que es sólo tuyo. Claro que también en Bora-Bora se puede hacer lo mismo”.

Fiel a sus orígenes turco-armenios, Lydia es una experta en la cocina oriental. Sabe preparar kebab, lentejas al estilo turco y hojas de vid rellenas. Cesc domina sobre todo el arte de preparar una buena tortilla de patatas. El Madrid-Barcelona y el Cus-Cus son sus restaurantes preferidos.

La noche barcelonesa no ofrece demasiados alicientes para ellos. Les entusiasma bailar como locos y sudar la gota gorda en la pista de una discoteca, pero no encuentran ninguna que programe una música a su gusto. Prefieren quedar con los amigos en algún lugar donde se pueda charlar, como el Dry Martini o Boadas.

En casa escuchan todo tipo de música. Desde María Callas a King Crimson, de Mahler a Pretenders, guitarra portuguesa, jazz, blues o rock inglés de los 60.

“Me hubiese gustado ser negra y cantar con Prince”, afirma Lydia muy seria, mientras Cesc asegura que tiene muy buena voz. Además le entusiasma diseñar el vestuario para espectáculos y le encantaría ser la protagonista de una obra de teatro.

Cesc es desde muy peque-

ño un entusiasta del fútbol, hasta el punto de afirmar que ésta es la actividad con la que más feliz se ha sentido, aparte de la danza. Siempre que puede va a ver los partidos en los que juega el Barça, acompañado de su padre o su hermana.

“Me interesa muchísimo el componente coreográfico de este deporte. Es un trabajo en equipo en un espacio muy concreto, un rectángulo. Tienes que saber en todo momento dónde estarán situados los demás compañeros, sin necesidad de mirar.”

A menudo jugaba de delantero centro y creo que la típica jugada de la carrera del extremo, la centrada milimétrica al lugar donde llegará el delante-

ro para rematar, es una coreografía fantástica”.

Acaba de leer un libro de cuentos de Paul Bowles y siente verdadera adoración por el autor de *El cielo protector*. Cree que Bertolucci ha hecho una buena película sobre esta novela. La historia de la basílica de Ayasofya de Estambul es otra de las lecturas que le ha cautivado.

Lydia es también una devoradora de libros. Uno de sus autores preferidos es Charles Palliser, un novelista americano apasionado por Dickens y los victorianos ingleses.

En Barcelona, el Paseo de Gracia es su lugar favorito para callejear en una tarde ociosa. Cesc prefiere otras zonas,

como la carretera de les Aigües, la zona de Vallcarca, por el contraste arquitectónico, lleno de sorpresas, a veces incongruentes. También las calles del Eixample, algunos rincones del barrio Gótico, el claustro de la catedral... “Me gusta también perderme por los barrios populares, donde se mezclan todo tipo de edificaciones, de una forma caótica y desordenada”.

Su profesión les obliga a viajar constantemente, pero creen que ésta es la mejor manera de conocer ciudades nuevas, mucho mejor que ejercer de turista. Sin ningún plan establecido, disfrutan descubriendo lo que se encuentran a su paso.

“El Observador” 21-12-1990

La companyia de dansa ha elaborat un espectacle coreogràfic amb la participació de sis ballarins i el públic en els assajos

Cesc Gelabert estrena al Teatre Lliure la creació 'Un mes a la recerca d'una obra'

L'artista acaba d'editar un llibre sobre la seva trajectòria més recent

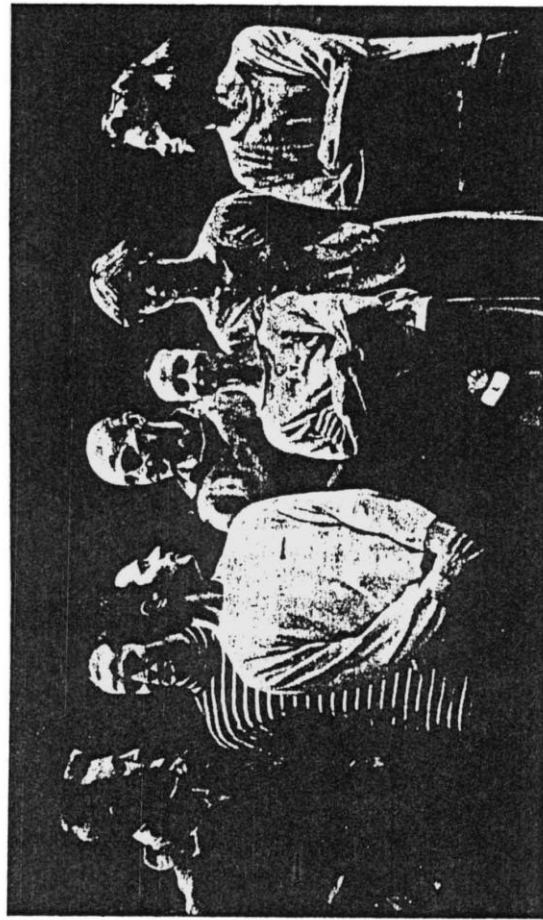
Andreu Soterra
BARCELONA

El coreògraf Cesc Gelabert ha iniciat l'any presentant fins al pròxim dia 6 de gener al Teatre Lliure de Gràcia la versió definitiva del que ha estat el treball en equip realitzat durant un mes amb la característica fins ara inusual que el públic ha pogut assistir a les sessions d'assaig i participar en les propostes amb les seves aportacions.

Un mes a la recerca d'una obra ha estat elaborada durant un mes intens de treball en el qual han col·laborat amb Gelabert el ballarí nord-americà, Kurt Koegel, la ballarina anglesa Lauren Potter, la madrilenya Mònica Runde, i dos dels ballarins habituals de la companyia Gelabert/Azzopardi, Toni Jodar i Adolfo Vargas.

Cesc Gelabert ha explicat a aquest diari que "estic molt content del resultat. La proposta era insòlita. Reunir públic, ballarins, fotògrafs i equip de filmació en les sessions d'assaig per elaborar una coreografia que ha anat avançant segons les propostes de tots era arriscat i, en canvi, cada dia hi ha hagut una mitjana d'assistència de més de cent participants".

Els resultats d'*Un mes a la recerca d'una obra* s'havien començat a perfilar en els últims assajos. La sessió final, abans de l'estrena, va deixar la coreografia amb quatre peces diferents. Una d'aquestes consisteix en un joc de retrats realitzats per cadascun dels ballarins, una segona té referències al món del rock amb música de Lou Reed, una altra consisteix en improvisacions que enclouen la relació humana, amb la insinuació de l'amor, la desil·lusió, i alguna proposta irònica. Finalment, una altra de les peces té com a base dues narracions de l'escriptor Paul Bowles, autor d'*Ei cielo protector*, sobre el món del desert, del qual Bertolucci ha realitzat un film. En aquest el resultat coreogràfic insi-

Cesc Gelabert (al mig) amb els sis ballarins que han col·laborat en el treball experimental del Teatre Lliure

Ballar, investigar i reflexionar

■ Cesc Gelabert acaba d'editar un llibre amb la col·laboració de J. M. García Ferrer i Martí Rom, dins l'Associació d'Enginyers Industrials, així com també un vídeo realitzat pel cine-club de l'entitat. El llibre conclou, segons el mateix Gelabert explica, "amb un any sabàtic que s'havia marcat per al 1990, en el qual he realitzat una sèrie de reflexions des de l'escriptura a la investigació en el camp de la dansa". El volum editat conté un recull d'escrits realitzats durant l'any 1990 pel mateix ballarí, una entrevista que manté amb els col·laboradors de l'edició, i diferents articles d'opinió d'habituals col·laboradors de la companyia Gelabert/Azzopardi, com Beatrín Daniel, Anna Maleras, Andrés Lewin Richter, Frederic Amat, Javier Navarrete o la mateixa Lydia Azzopardi. El ballarí diu en un dels seus escrits que la idea del llibre veix de l'interès de la interrelació de les arts, i un component de continuïtat teòric fort en la seva trajectòria. En resum, ballar, investigar i reflexionar.

"Avui" 2-1-1991

Cesc Gelabert

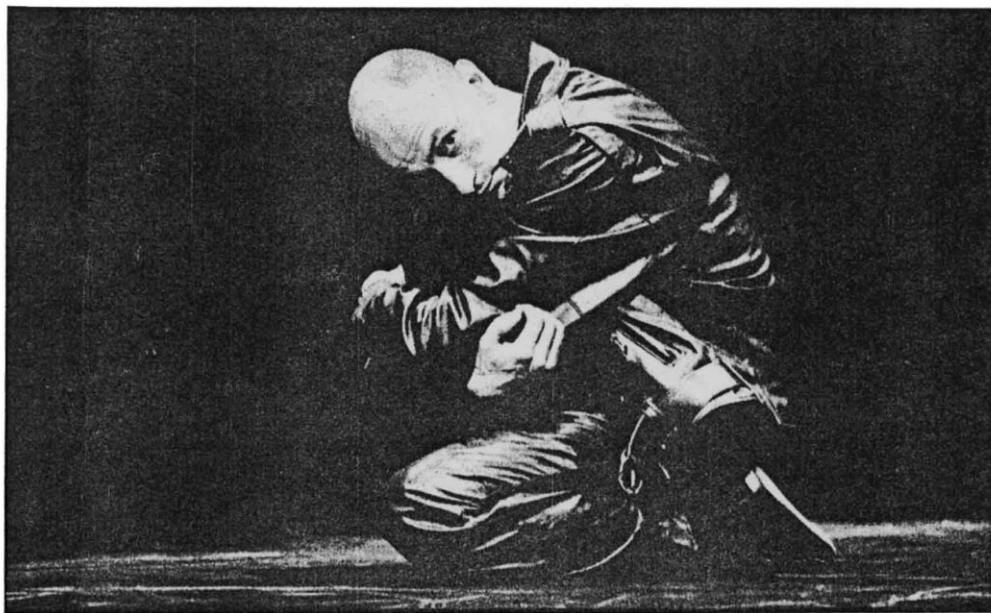
Bailarín y coreógrafo

Viste todo de negro, lo que acentúa aún más su delgadez y el palidísimo color de su piel. Cesc Gelabert no es un bailarín típico, ni tampoco un

artista convencional. Este barcelonés de 38 años, a punto de cumplir 39, no ha tenido maestros ni tiene todavía seguidores, aunque ha ha-

bido gente que le ha influido y viceversa. Su búsqueda personal, de una ambición casi desmesurada, no se detiene en la danza, que conside-

ra "un camino de conocimiento". De hecho, se define mejor como artista que como bailarín, y ante todo, como una persona.

Cesc Gelabert, sobre el escenario del Teatre Lliure.

La aventura llegó a su fin

Un mes a la recerca d'una obra

Coreografía y dirección: Cesc Gelabert. Intérpretes: G. Coll, T. Jodar, K. Koegel, L. Potter, M. Runde, A. Vargas. Teatre Lliure. 2 de enero.

CARMEN DEL VAL

A principios del pasado mes de diciembre, el bailarín y coreógrafo barcelonés Cesc Gelabert, junto a seis bailarines de diversos estilos y procedencias —Guillermo Coll y Toni Jodar, barceloneses; Kurt Koegel, norteamericano; Lauren Potter, británica; la madrileña Mónica Runde, y el canario Adolfo Vargas—, iniciaba una aventura que tituló *Un mes a la recerca d'una obra*.

Juntos durante tres semanas y en el escenario del Teatre Lliure han realizado el proceso de creación de una obra para presentar a principios de enero el resultado final: el espectáculo. Un espectáculo que no puede ser juzgado como tal, sino como el resultado de un experimento que nace a partir del material coreográfico facilitado por Cesc a los seis bailarines y de las propias improvisaciones de éstos. *Un mes a la recerca d'una obra* es un taller coreográfico, no un espectáculo, que como experiencia ha sido más enriquecedor para el coreógrafo que para el público.

Para Gelabert, el objetivo primordial de esta experiencia era profundizar más hondamente en la interrelación existente entre el creador, la coreografía, la idea y los intérpretes bajo la atenta mirada del público, que asistió con interés a los ensayos, abiertos tres días a la semana.

Sin decorados, con un vestuario funcional y un collage de músicas distintas entre sí, como las de Lou Reed, Monteverdi, Chopin, Pretenders y Kronos Quartet, Gelabert hacía recaer el énfasis en la coreografía y en las relaciones entre los bailarines, mientras que el propio coreógrafo, Jordi Llongueras y Mingo Abir, iban creando el diseño de luces.

Lo más interesante de esta aventura han sido los ensayos a puerta abierta. A lo largo de estas tres semanas, el público ha ido descubriendo la personalidad de cada bailarín, su trabajo, la forma cómo Gelabert ha logrado en ciertos momentos la cohesión de grupo con unos artistas de personalidad tan acusada. Cómo ha tratado los diferentes matices interpretativos de cada uno de ellos y cómo ha logrado obtener de cada uno el resultado que pretendía.

No obstante, el ritmo ágil de estos ensayos, la curiosidad que despertaban sus diferentes partes, no encontraron su equivalente en el resultado final. El espectáculo que se está mostrando en el Lliure desde el día 1 de enero aburre, resulta árido para el público en general. Demasiadas versiones de la misma improvisación, en detrimento de diversos fragmentos de grupo llenos de fuerza y humor que mantenían el dinamismo del trabajo.

"La danza es un camino de conocimiento"

CATALINA SERRA, Barcelona

"Como artista soy un bailarín, pero para mí es más importante el concepto de arte que el de danza; al igual que también me parece más importante el concepto de vida que el de arte", explica Cesc Gelabert mientras en el espejo del camerino del Teatre Lliure se refleja una media sonrisa. Y es que durante el último mes, Cesc Gelabert pasa la mayor parte del día en el Lliure, donde presentó primero, durante 12 días, el espectáculo *Solos*, que recogió el trabajo del último año, y donde ha realizado durante 28 días una experiencia singular: la preparación —sobre la marcha y con varios ensayos abiertos al público— de varias coreografías utilizando principalmente las improvisaciones de seis bailarines.

Estas experiencias constituyen la traca final de 12 meses de reflexión con los que el artista ha querido poner freno a cuatro años de vorágine con el montaje de tres espectáculos —*Desfigurat*, *Rèquiem* y *Belmonte*—, y la realización de coreografías para televisión, ópera, teatro y video. "Era como una borrachera; más que crear, vomitaba ideas", explica.

Parte de sus reflexiones de este año las ha dejado escritas en la monografía sobre su obra que ha editado la Asociación de Ingenieros Industriales de Cataluña. En el trasfondo de estos escritos destaca la búsqueda de una comunicación con el espectador que vaya más allá del disfrute estético de la danza. "No me interesa explicar historias o divertir a la gente", dice Gelabert. "Para mí la danza es un conjunto diverso de elementos

entre los que hay cuatro niveles: una parte física, en la que están los materiales, el movimiento, el cuerpo...; otra parte intermedia en la que se encontrarían las emociones, los sentimientos, lo que en otras palabras sería la energía vital; un tercer nivel en el que estarían las ideas y la mente; y, por último, un cuarto nivel en el que se sitúa el espíritu, la parte más metafísica. Como bailarín me interesa conocer estos cuatro niveles dentro de unas coordenadas actuales y unas circunstancias concretas".

Son niveles superpuestos y, en ocasiones, contradictorios. Encontrar un equilibrio que le permita adentrarse en todos ellos a la vez le ha costado años y, según reconoce, aún no lo ha conseguido. Gelabert no quiere renunciar a ninguno de ellos, pero tiene muy claro que el movimiento por sí mismo, sin contenido, no le in-

teresa. "Lo que quiero es que, a través del arte, la gente viva con más calidad, intensidad y realidad su propio destino", explica.

Habla de forma fluida, poniendo ejemplos, y con la seguridad del que ha elaborado sus propios conceptos. Es igual en la danza. Gelabert no tiene una formación académica ni tampoco pertenece a ninguna de las grandes escuelas de danza contemporánea. En 1969 la bailarina Anna Maleras le descubrió el baile. Eran tiempos en los que él todavía le daba al balón —y de hecho siguió jugando al fútbol hasta los 21 años, para escándalo de sus profesores y compañeros— y años más tarde también compaginó sus estudios de arquitectura con la danza. Gelabert se formó en una Cataluña en la que aún no se tenían en cuenta las aportaciones de los grandes pioneros de la danza contemporánea que en

otros países crearon escuela. "No he tenido maestros que pudieran aportarme un sistema determinado de ver la danza. No tuve un tronco común con el que empezar, y por ello me considero un pionero en unos momentos en que no tienen sentido serlo".

Esta falta de maestros ha supuesto para Gelabert una dificultad y una ventaja a la vez. Le ha permitido acercarse a otras artes —su trabajo recoge influencias de escritores, pintores y coreógrafos, entre otros creadores— y al mismo tiempo le ha obligado a retornar a los orígenes para reandar el camino. "Mi aproximación a la danza ha sido muy rupestre. He tenido que descubrir cómo se baila una emoción, una línea curva o qué es un brazo. Es en este sentido de síntesis de diferentes fuentes culturales que me defino como autodidacta".

Creador de inquietudes

C. S., Barcelona

"No me identifico como creador con una forma o una temática, sino con una inquietud", dice Gelabert. Y por ello le cuesta conseguir que los bailarines que trabajan con él entiendan, no tanto lo que hace, sino por qué lo hace. "En este camino de búsqueda de los últimos años veo que el proceso que he realizado puedo explicarlo como bailarín, pero como coreógrafo la clave está en que trabajas mediante unos bailarines y ahora lo que más me interesa es lograr que pue-

dan entender todo eso, porque no quiero máquinas que repitan o hagan lo que quiero, sino que lo entiendan y compartan", dice Gelabert.

Le ha costado, todavía le cuesta: "Suerte que encontré a Lydia, que aunque es muy diferente ha sido como un bastión, la persona con la que puedo dialogar", afirma. Lydia Azzopardi, su compañera desde hace 10 años, es la que llevará el peso coreográfico del próximo espectáculo que presentarán el próximo año dentro del Festival de Tardor.

Y es que la gente que trabaja con él no lo tiene fácil y no sólo por su fama de incansable. A Gelabert, en realidad, le gustaría ser un chamán, o mejor, conseguir que sus espectáculos tuvieran algo de chamánicos: "Siempre lo he perseguido y al principio me lancé con todo mi deseo y coraje, y también con mi desconocimiento e incertidumbre, sin tener los medios para ello. Sólo ahora empiezo a encontrar un equilibrio entre todo este cúmulo de deseos. Sé que soy muy ambicioso, pero creo que hay que serlo".